

ALEKSANDR FAYNBERG HAYOTIGA IJODIY NAZAR
(ALEKSANDR ARKADAYEVICH FAYNBERG IJODI)

Xojaboyeva Zarina

*O'zDJTU Roman-german filologiyasi
fakulteti 1-bosqich talabasi*

Annotatsiya: *Ushbu ilmiy maqolada adabiyotga o'zining noyob yonashuvi bilan ma'lum bo'lgan shoir va adib Aleksandr Faynberg hayoti yo'li va ijodiy faoliyati haqida so'z boradi. Shuningdek, maqolada uning serqirra va ahamiyatli ijodkor ekanligi, asarlarida ko'pincha insonning ichki dunyosini, uning ruhiy holatini va hayotdagi maqsadini aksa ettirganligi tushuntirilgan.*

Kalit so'zlar: *“Yurak iztirobi” she'riy to'plami, “Hayot va o'lim” dramasi, hayot va o'lim mohiyati, falsafiy qarashlar.*

Aleksandr Faynberg o'zining asarlari, falsafiy tafakkuri va ijodi bilan tanilgan o'zbek shoiri va adibi. Uning hayoti va ijodi keng o'quvchilarni o'ziga jalb etib keladi. Faynberg asarlarida insoniy qadriyatlar, umuminsoniy masalalar va ruhiy izlanishlar ko'plab yoritilgan. U o'zining dardini va g'amlarini shuningdek hayotga bo'lgan qiziqishlarini yirik she'riy asarlarida ifodalagan. Aleksandr Faynberg 20-asrning o'rtalarida 1929-yil 15-martda Toshkent shahrida tug'ilgan. Uning ota – onasi o'zbek va yahudiy kelib chiqishiga ega bo'lishi, uning ijodiga turli madaniyatlar va an'analar ta'sir ko'rsatgan. Shoirning yoshligidan adabiyotga bo'lgan qiziqishi ortib borar edi. U Toshkentdagi o'rta maktabni tamomlaganidan so'ng, 1947-yilda Toshkent Davlat Universitetining filologiya fakultetiga o'qishga kirdi, va bu yerda o'zining adabiyotga bo'lgan sevgisini yanada chuqurlashtirdi. U o'zining adabiyotga bo'lgan qiziqishini yoshligidan paydo bo'lgan va o'z faoliyatini adabiyot sohasida davom ettirgan. Faynbergning yurtida adabiyot va san'atni rivojlantirishga qo'shgan hissasi katta bo'lgan. Faynbergning hayoti ancha murakkab va o'ziga xos bo'lgan. U ko'p vaqtini adabiyotga bag'ishladi, har bir asarida insonning ichki dunyosini, uning azoblarini va hayotidagi maqsadlarini chuqur tahlil qilishga harakat qildi. Aleksandr Faynberg – XX asrning o'zbek adabiyotida o'ziga xos o'ringa ega bo'lgan shoir, yozuvchi va publitsistdir. U asarlarida ko'pincha insonning ichki dunyosini, uning ruhiy holatini va hayotdagi maqsadini aksa ettirgan. Faynberg adabiyotga o'zining noyob yonashuvi bilan ma'lum bo'ldi. Aleksandr Faynbergning ijodi asosan she'riyat, dramatik asarlar va esse janrlarida namoyon bo'ldi. Uning she'rlarida turg'unlik kayfiyat o'zgarishlari va insonning ichki kurashlari aks etgan. Faynbergning

she'rlarida har bir satr har bir so'z mo'jizaviy tarzda chuqur ma'no bilan to'ldirilgan. Uning asarlarini o'qib har bir o'quvchi hayot haqida yangi fikrlar va tushunchalar olish imkoniga ega bo'ladi.

Aleksandr Faynberg 1950-yillardan boshlab adabiyot sohasida faoliyat yuritishni boshladi. Uning ijodi nafaqat o'zbek she'riyatiga, balki dunyo adabiyotiga ham ta'sir ko'rsatgan. Faynberg ko'plab she'rlar, maqolalar, dramalar va esse asarlarini yozgan. Uning eng mashhur asarlaridan biri "Yurak iztirobi" nomli she'riy to'plamidir. Ushbu to'plamda insonning ichki kurashlari, umidsizlik va umid, sevgi va azob, xotiralar va kelajak o'rtasidagi ziddiyatlar tasvirlangan. Shuningdek, Faynberg dramatik asarlar ham yozgan. U "Hayot va o'lim" nomli drama asarida insonning o'limga bo'lgan qarashini, uning hayotidagi maqsadlarini va har bir kishi uchun o'zining mavjudligi haqida chuqur falsafiy fikrlarini ifodalagan. Faynbergning ijodida falsafiy qarashlar, insoniyatning hayoti va o'limi haqidagi savollar, dunyo va insonning o'zaro munosabatlari ko'plab o'rin olgan. U o'zining asarlarida odatda hayot va o'limning mohiyatini tushunishga intilgan, shuningdek, o'tmish va hozirgi zamon o'rtasidagi bog'liqlikni yoritgan. Uning she'riyatida ko'pincha insonning ongidagi paradokslar va ziddiyatlar, shuningdek, hayotning vaqtinchalik va bexosdan o'tib ketayotganligi haqida o'ylash mumkin. U o'zining she'rlarida ko'pincha insonning umidini, orzularini, sevinch va qayg'ularini o'ziga xos shaklda tasvirlaydi. Aleksandr Faynbergning fikricha, she'riyat nafaqat tashqi voqealarni balki insonning ichki holatini, ruhiyatini, g'am – tashvishlarini ham aks ettirishi kerak.

Faynbergning asarlari faqat o'zbek o'quvchilari uchun emas, balki xalqaro miqyosda ham katta ahamiyatga ega. Uning she'rlari va fikrlari ko'plab tarjimonlar tomonidan boshqa tillarga tarjima qilingan va jahon adabiyotida o'z o'rnini topgan. Shoirning ijodi ko'plab adabiyotshunoslar va talabalar tomonidan o'rganiladi, uning asarlari bugungi kunda ham o'quvchilarni o'ziga jalb etib, o'zining falsafiy chuqurligi va go'zalligi bilan ta'sir o'tkazishda davom etmoqda.

Aleksandr Faynberg o'zining ijodi bilan nafaqat o'zbek, balki jahon adabiyotida ham mustahkam o'rin egallagan adibdir. U she'riyatning ichki dunyosini ifodalashda yangi yondashuvlarni ishlab chiqqan va o'zining falsafiy qarashlari bilan o'quvchilarni jozibador qilib, ularga insoniyatning eng muhim masalalarini yoritish imkoniyatini taqdim etgan. Faynbergning o'qish – bu hayotning o'tkir nuqtalariga, inson qalbining sirli xazinalariga sayohatdir. Uning asarlari hozirgi vaqtda ham o'quvchilar tomonidan katta qiziqish bilan o'rganilmoqda va uning ijodi nafaqat zamonaviy adabiyotga, balki umuman insoniyatning ma'naviy merosiga qo'shgan ulkan hissasidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ibodullayev, San'atbek ALEKSANDR FAYNBERG QALBLARDA MANGU YASHAYDI // ORIENSS. 2023. №3.
2. Rashidova Amina O'ktam Qizi ALEKSANDR FAYNBERG IJODIY MEROSI // EJSSPC. 2024. №2.
3. Meliqo'ziyeva Zuhaxon Abdurashid qizi. (2023). O'ZBEK VA RUS YOZUVCHISI ALEKSANDR ARKADIVICH FAYNBERG HAYOTI, IJODINING BUGUNGI KUNDAGI AHAMIYATI. Scientific Impulse, 1(9), 770–772.
4. Aleksandr Faynberg (1939-2009) <https://n.ziyouz.com/portal-haqida/xarita/jahon-she-riyati/rus-she-riyati/aleksandr-faynberg-1939-2009>